

christiani in hoc grauerer error
 quia de deo turpiter loquuntur illique
 suis buccis maledicis lacerant cum
 tamen omnes obligentur deum
 cum laude et reuerentia nomina
 re. Nam si falsos deos romani
 ita venerati sunt ut nihil turpe
 de ipsis loqui liceret. quanto ma
 gis nos deum verum et immortale
 honore debem? Audite dili
 genter o christiani lauacro sa
 cramenti baptis matis regenerati quid
 eusebius paphili lib. ij. de euā
 gelica pparatoe scribit. Roma
 inquit pbe intelligentes fa
 bularum figmenta speruerunt quod
 ab alicarnaseo dyomisio cogno
 scere poteris qui in .ij. vetuste ro
 manorum hystorie res gestas
 romuli enarrans sententiam quo
 que illius viri de dijs hys verbis
 ostendit. Non ignorauit quod dili
 genter cotidie leges et de bonis
 rebus contentio et militaris ex
 ercitatio optimam ciuitatem con
 stituerunt quatum rerum magnam
 curam adhibuit a cultu deorum
 incipiens templa igitur lucos a
 ras simulacra formas et simbo
 la virtutes beneficia que a dijs
 hominibus collata sunt ceimo
 nias ac celeberrimas solemni
 tates quibus dij culti gaudent et di
 es festos ceteraque sic constituit
 ut optime grecorum reipublice
 res romana conferri possit. fabu
 las autem que de dijs traduntur

turpes atque mutiles existimans
 nec solum dijs sed neque probis
 hominibus dignas cunctas eiecit
 ac persuasit ut optime de dijs ro
 mani et existimet et loquentur
 Nullum enim opus immortali
 nature indignum illis attribuit
 Hec ibi. Quanta confusio igitur
 christianorum qui deum prodi
 torem impium acceptatoremque
 personam improbe accusant alia
 que inhonesta proferunt in contu
 meliam eius. Non sic impij non
 sic benedicite et nolite maledice
 re quatenus liberet nos ipse ab om
 ni malo largies in hoc seculo su
 am gratiam et in futuro gloria se
 piternam Amen.

¶ De re de amussentis de iudicio dei contra nabuchodonosor superbientem

Superbo cum colla de
 us omnipotens pote
 ti virtute calcare con
 fuerat neque ullus vi
 rum inuentus est tam diues et
 magnus qui effugere potuerit
 manus eius. Est de hoc exemplum
 nabuchodonosor regis babilonis
 qui pro elatione sua humiliatus fuit
 a deo et percussus flagello singulari
 idcirco ut amoueam ad hunc diu

semper deū statui in hoc sermo
ne de iudicio dei cōtra nabucho
donosor supbientē dicē de q̄ tra
ctaturū tria misteria & deplabiū

Prīmū dicit supbe elacōis.
Secūdu acerbē puniōis
Terū fructuose emēdaciōis

De supbia nabuchodonosor

Capitulum primum

Hec est prosperitatis tēpa
lis cōditio vt mgtos ho
mines dei benefactoris
sui faciāt obliuisci. Diquidē na
buchodonosor a deo sublimatus
in regnum post multas glorio
sas victorias & iudeorū captiui
tatem cōtra deū ceruicēz erexit.
factusq; est supb⁹ elatus & p̄su
ptuosus. Qd maxime mōstra
tur in tribus

Primo in statuē erectionē

Secundo in puecorū cōde
nacione

Terū in sui p̄p̄i⁹ cōfidentia
et p̄sumptione

De statua nabuchodonosor.

Primo apparet supbia
nabuchodonosor in sta
tue fabricacōe vbi tāto
grau⁹ deliquit q̄nto antea ma
gnalia dei sibi fuerant p̄dicata
et reuelata. Nā vt dicit Danielis
ij. anno regni eius secūdo visio

nē habuit de statu q̄tude regno
rū & monarchiarū in statua mi
rabili que sibi supnaturalit̄ fuit
ōnsa. Qd nō ab re factū ē. Nā
vt dicit Hiero. vidit rex impi⁹
somnia futurorū vt interptā
te sancto qd viderat de⁹ gloriōsi
ce⁹ & captiuorū deorū in captiui
tate seruienciū sit grande solaci
um. Hec ille. Cum vero om̄s sa
piētes babilonis eēnt requisiti
vt dicerent qd ipse viderat eo
q; a mente sua recesserat & quid
visio significaret. sui om̄s dei
virtutē sibi nūciabāt dicentes
Sermo que tū rex queris grauis
est nec repitur quisq; qui indi
cet illū exceptis dijs quorū cum
hōimib⁹ nō est ouersacō. Vbi ihe
ronim⁹ ait. Cōfite⁹ur magi cōfi
tētur arioli & omnis sciētia se
cularis litteraturē p̄sciēciā futu
rorū nō eē hōim̄is sed dei. ex quo
p̄batur p̄phetas dei spū locutos
quā futura cecinerūt. Hec Hiero.
Tandem volente deo Daniel sō
nū et interptacionē aperuit.
Tunc nabuchodonosor cecidit
in faciem suam et Danielē ado
rauit & hostias et incensum pre
cepit vt sacrificarent ei. Hic ihe
ronimus dicit. Non tam Dame
lem qm̄ in damiele adorauit do
minum qui misteria reuelauit
Ideo dicit Danieli Vere deus ve
ster deus deorum est et domi
nus regum & reuelans misteria
Peruntamen vt Hieronimus

refert. **N**elox obliuio iritatis
 vt qui dudum seruum dei quasi
 deum adorauerat nunc statuam si-
 bi fieri iubet vt ipse adoraretur
 in statua. Scribitur namq. iij. c.
Daniel. q. fecit statuam auream
 altitudine cubitorum sexaginta et
 latitudine cubitorum sex et posuit
 eam in campo duran p. uincie ba-
 bilonis. Dicit nico. de lyra q. p.
 supbia ppter monarchie adep-
 sionem voluit sibi vsurpare ho-
 nozem diuinum. et ideo fecit sta-
 tuam in qua adoraret. Simile le-
 gitur de Cayo imperatore. qui
 vt dicit Josephus. xvij. antiq.
 tati. Misit statuam suam p. to-
 tum imperium suum vt in ea ados-
 ratur. addit nico. de lyra q. al-
 titudo statue nabuchodonosor a-
 putatur cum base super quam
 erat posita et q. statua tm exte-
 us erat deaurata quia non est cre-
 dendum q. sibi fuerit tanta mo-
 les auri vel forte interius erat co-
 caua. Sed ego non reputo im-
 possibile aut satis difficile statu-
 am que erat super basim fuisse
 totam de auro compactam si ve-
 ra sunt que Vincenz. tradit in
 speculo hystoricali de basilica re-
 gis p. quem supauit alexander
 magn. hancotiq. describit cu co-
 lumis aureis solidis. ingenti gros-
 situdine numero triginta parie-
 tes quoq. laminis aureis gros-
 situdinis digitalis opti erant vi-

nea solida ex auro cum folijs et
 racemis cristallinis distinctis
 smaragdis. Talami et cubicu-
 la omnia margaritis et carbun-
 culis ornata erant. Sic potuit
 ex auro fabricari statua nabu-
 chodonosor. Et quia dicit text.
 q. posuit eam in campo duran p.
 uincie babilonis. Notandum hic
 q. Hieronimus super. xj. capitu-
 lo **Psalmi** ait sic. Babilon est me-
 tropolis caldeorum cuius muri
 sexdecim millium passuum erat
 per quadrum ab angulo in angu-
 lum quod est simul sexaginta q.
 tuor millia passuum. Ibiq. erat
 turris in altitudine trium milli-
 um passuum. De hac babilone
 sic scribit **Psiddorus** libro decimo
 quinto et h. mologiarum. Prim.
 post diluuium Nembrot gigas
 babilonem urbem Mesopota-
 mie fundauit hanc semiramis
 assirorum regina ampliauit.
 Verumtamen vt refert ipse **psi-**
 dorus libro decimo quarto et h.
 mologiarum. Babilonie regiois
 caput babilon urbs est a qua
 nuncupata tantum nobilis vt
 caldea et assiria et mesopotamia
 in eius nomen aliquando transi-
 ueunt et hoc non est inconueni-
 ens vt tota prouincia babilonia
 nuncupetur. Sed hic dubita-
 tur adhuc quare Daniel qui e-
 rat factus regi familiaris non
 prohibuit eum a tali insania. et

respondet nicho. de lyra q̄ for-
te erat absens in aliqua parte
regni aut erat infirmus vel vi-
dit regem obstinatum.

**De pueris missis in caminū
ignis ardentis**

Secundo apparet super-
bia nabuchodonosor in
puerorum condēnatio-
ne. Nam cum edicto publico sta-
tuisset ut omnes conuenirent ad
dedicationē statue illamq; ado-
rarent et qui contrarium facerz
mitteretur in fornacem ignis
ardentis. cū maxima multitudo
regis precepto pareret. Sidrach
misach et abdenago iudei sce-
l9 id facere recusauerūt. Quos
chaldei inuidia moti accusaue-
runt. Tūc nabuchodonosor in
furore et ira precepit ut adduce-
rentur corā eo. Quā cū fuissent
adducti dure arguit eos nabu-
chodonosor quia suum non im-
plessent preceptum neq; penam
cominatoriam timuissent. ad-
dens. Et quis est deus qui vos
eripiat de manu mea. **O** fides
admirabilis illoz iuuenum. **O**
inuidia corda. **O** confidentia om-
presumptione carens. Non fue-
runt teriti ymo audenter respō-
derunt. Deus noster quem co-
limus potest nos eripere de ca-
mino ignis et de manibus tuis
o rex liberare. **Q** si noluerit no-

tum tibi sit rex quia deos tuos
non colimus et auram statua
quā erexisti nō adoram9. Tunc
nabuchodonosor p̄cepit ut fue-
cenderetur fornax in septupluz
plus q̄ succendi cōsueuerat et vi-
tis fortissimis d̄ exercitu suo ius-
sit ut ligatis pedibus Sidrach
misach et abdenago mitterent
eos in fornacem ignis ardentis
Vindicti igitur et vestib9 suis idu-
ti proiecti fuerunt in fornacē. Duc-
cendebatur autē fornax napa
Dicit nico. d̄ lyra Napa ē gen9
bitūmis inuentū circa babilōez
et maxime nutrit ignē. **S**cdm
alios sūt ossa oliuarum arefada
cum amurcha. Porro vitos il-
los qui miserūt Sidrach misach
et abdenago in fornacem inter-
fecit flāma ignis. Ipsi vero so-
luti ibant in medio flammaz
illesi laudantes et benedicētes
deum. Post igitur flammaz
diminutionem videns nabucho-
donosor suos adustos et pueros
sup prunas gaudentes et quae-
tum qui erat angelus habentē
speciē filij dei p̄pter irradiatōez
vultus in corpore assumpto ac-
cessit ad ostium fornacis et dix-
it. Sidrach misach et abdena-
go serui dei excelsi viui. egredi-
mini et venite. **P**ratimq; egressi
sunt Sidrach misach et abdena-
go de medio ignis. Et obstupe-
scētabus cunctis dixit nabu-
chodonosor. **B**enedictus de9

sidrach misach et abdenago qui
misit angelum suum et eripuit
seruos suos quia crediderunt in eo
et infra. Et me ergo positum est
hoc decretum ut quicumque locutus
fuerit blasphemiam contra deum
sidrach misach et abdenago dis-
perat et domus eius vastetur
honorauit autem ipsos pue-
ros et promouit in prouincia ba-
bilonis

De presumptione nabuchodonosor regis

Tertio apparet superbia
nabuchodonosor in sui
ipsum confidenda et pre-
sumptione. Nam cum visionem ha-
buis de arbore magna ut dicit
Daniel. iij. cuius altitudo per-
tingebat usque ad celum et aspectus
illius in omnes terram et rami
eius pulcherrimi et fructus eius
nimius et esca omnium in ea et
subtus eam habitabant bestie agri
et in ramis eius comorabantur
aues celi. dixissetque Daniel. Ar-
bor ista tu es qui magnificatus
es et iualuisti et magnitudo tua
creuit et puenit usque ad celum et
potestas tua in terminos omni-
uerse terre. Veruntamen uidisti
sanctum descendere de celo et dice-
re. Succidite arborem et dissipate
eam. Attamen germen radicem
eius in terra dimittite et uincas

tur ferro et erit in herbis foris et
rore celi conspergatur et cum fetis
sit pabulum eius donec septem
tempa commutentur super eum. hec est in-
terpretatio. Cognoscite te ab homi-
nibus et cum bestiis fetisque erit ha-
bitatio tua et fenuz quasi bos co-
medes et rore celi infunderis. Se-
ptem quoque tempa mutabuntur
super te donec scias quod dominus do-
minus excelsus in regnum homi-
num et cuiuscumque uoluerit det illud
quod autem precepit ut relin-
queretur germen radicem eius
et arboris regnum tuum tibi ma-
nebit postquam cognoueris potesta-
tem esse celestem. quod obrem con-
siliu meum rex placeat tibi et pec-
cata tua elemosinis redime. **¶**
omnia ista deambulando in au-
la nabuchodonosor cepit cogita-
re de uisione et uerbis Danielis
et confidens in seipso dicebat.
Nomen hec est babilon ciuitas
magna quam ego edificauit in
domum regni in robore fortitu-
dimis mee et in gloria decoris mei
quod seque ipse babilonez ampliaue-
rat non quod principaliter edificas-
set reputabat ergo dicitur Dani-
elis quasi trufaticum et minime
ponderandum. Nota hic quod Ihesus
christo super isto passu dicit quod nabu-
chodonosor in principio accepta-
uit uerba Danielis et elemosinas
multas fecit. idcirco ad mensem
xij. dilata est in eum sententia.
Sed quod postea ambulans in aula

gloriāter dicebat. **N**ome hec ē
babilon rē. bonuz misericordie
p̄didit malo supbie

¶ De flagello quo puniūt de-
us nabuchodonosor

Capitulum secundum

Scupenda sunt que les-
gūtur de punitione na-
buchodonosor. **N**az vt
sequitur in textu damiel. cū ad
huc esset sermo de quo superius
narratū est in ore regis vox d̄ cē-
lo ruit. **T**ibi dicitur nabuchodo-
nosor rex. regnū transijt a te ⁊
ab omnib⁹ te eicient ⁊ cum bes-
tijs ferisq; erit habitatio tua fe-
num quasi bos comedes ⁊. vii.
tēpora mutabūtur sup te donec
scias qd dñetur excelsus in reg-
no hominū. **E**adem hora sermo
completus est sup nabuchodo-
nosor. **H**ic queri solet vtz ista
de nabuchodonosor posita vera
sint. **E**t circa hoc tres inueniūt
opimones

Prima eorū qui dicūt qd ista
misticē sunt intelligenda

Secūda eorū qui dicūt qd fu-
it mutatus in bestiam

Tercia eorū qui asserūt qd fu-
it mutatus quasi in bestiam

¶ Prima est opimio eorū qui
dicunt qd ea que de nabuchodo-
nosor scripta sunt misticē nō lit-
teraliter sunt intelligenda. **D**i-

cunt ergo sim nichol. de lyra. qd
hec est methaphora de dyabolo
qui in fine seculi maiore conse-
quetur gloriā qd a geli qui nō
peccauerunt. **S**ed hoc falsum ē.
qd peccatū dyaboli est irremissi-
bile. **S**ecūda opimio est eorū
qui dicūt qd vera sunt etiā litte-
raliter que scribuntur de nabu-
chodonosor et qd fuit mutatus
in bestiam. **H**ic videt̄ dicere Jo-
seph⁹. **C**ōtra quē dicit mco. de
lyra qd licet verāter narret hy-
storiā veteris testamenti. tū
qn̄ vult exponere aliquā turpiter
deficit sicut de nuditate ade in
statu innocēcie dicit. quia nō
erubescēbat ⁊ racōem assignās
addit. qd adā tūc viuebat sim-
plicitate bestiali sicut pueri an-
vsum racōis nō erubescūt d̄ sua
nuditate. **S**ed hoc est falsum. qd
sic p̄ peccatum melioratus fuisset
status p̄mi hominis qd post ad-
eptus fuisset vsum racōis. sic im-
posito. **S**ed cōtra hoc possit quis
inducere textū Augustini ad bo-
nifaciū. qui ponit. xvij. q. iij.
ca. **M**ior Nabuchodonosor in-
quit regem intēde qui causa su-
pbie de homine in bouē est mu-
tatus atq; a regno suo p̄fug⁹
recedens nō ante regnū recepit
qd̄ cōuersus deū predicauit. **P**os-
sum⁹ respondere qd Aug. loquit̄
sic quia vt bos pascebatur feno
⁊ nō qd realiter fuerit in bouē cō-
uersus. **S**ed tertia opimio cōice

et vera est s^m nicolaū de lyra. q^d
 hystoria vera est: literaliter ex q^o
 colligitur q^d nabuchodonosor p
 didit vsum racōis p amentā. et
 sic factus est q^{si} bestia quia vita
 hōmis nō differt a bestiali vita
 nisi per vsum racōis s^m illd^o **Act. i.**
ethi. Multi quidē omīno besti-
 ales vident^r ee p^{er} vsum vitā elige-
 tes. Sed quibusdā durū ac dif-
 ficile videtur quō nabuchodono-
 sor nutritus in delicijs potuit tā
 diu vsci feno ⁊ herbis. ⁊ quō
 absq^{ue} ulla laceracōe corporis sui
 inter bestias vixerit. Et **Ihero.**
 respōdet sic **Quid** mirum est si
 ad ostendendam potēciā dei et
 humiliandā regū superbiā hoc
 dei iudicio sit patratū. **Nyco.** ve-
 ro de lyra dicit q^d furia hōmis de-
 ordinat et quasi bestialem facit
 ⁊ ex hoc sequit^r q^d aliqua sūt pos-
 sibilia et delectabilia que an nō
 erant propter trās mutacōnē na-
 ture. sicut mulierib⁹ pregnantib⁹
 bus carbones vel terra sit cibus
 delectabilis propter nature deor-
 dimacōnem que tū eis alias sūt
 abhominabilia. furiosi etiā cū be-
 stijs cōtrahūt familiaritātē pp-
 ter quādā assimilacōnē ad eas
 et ppter hoc bestie non deuora-
 bāt nabuchodonosor sicut expe-
 rimento habetur q^d canes fero-
 cissimi nō nocent fatuis natura-
 liter vel amentibus. Sed ad hoc
 queritur quare nō fuit ligatus ⁊
 detentus. **Rūdet** mico. de lyra q^d

infirmetas fuisset aggrauata et
 hōmes sui sciebāt per reuelacio-
 nem Danielis q^d in campis nō
 morerēt s^{ed} in regnū finalit^r restitue-
 retur ex quo regnum fuit illo tē-
 pore gubernatum per p^{ri} nōpes
 et maxime per **Damielem** qui di-
 ligebat regem ⁊ quia per **Damielem**
 reuelacionem sciebant regē
 restituendum. ideo nullum aliū
 audebāt interm statuerē ne na-
 buchodonosor postea restitutus
 puniret eos tanq^{am} reos cūmimis
 lese maiestatis vel filius ei⁹ euil
 morodach pro illo tēpore regna-
 uit et postea cessit p^{ri}

**De fructuosa penitēciā na-
 buchodonosor**

Capitulum terciū

Destolatur benignitas
 dei peccatores quos q^u
 q^u flagellat vt si tandē
 ad penitēciā redire velint illo-
 rum misereatur. Ideo nabucho-
 donosor ad se cōuersus et humi-
 liatus nō spreuit p^{ro} misericor-
 die sue finem dignatus est ei a-
 petire et licet in textu Danielis
 nō sint posita q^u sequūt tamē q^u
 magister in hyst. illa recitat nō
 est visum superfluum in hoc lo-
 co inserere vt sic meli⁹ intelliga-
 m⁹ fructum emēdacōis eius. **Re-**
 fert igitur magister in hysto. q^d

nabuchodonosor non corporis
mutationem sed mentis aliena
tionem passus est. et ablatu s
sibi usus lingue et herba data
est in cibis. et videbatur sibi q
bos esset in anterioribus et leo i
posterioribus sicut misterium ty
rannorum qui in prima etate vo
luptatibus dediti et ceruicosi iu
go belial subduntur. in fine ve
ro interficiunt diripiunt et con
culcant. Multi quoque egredie
bantur et videbant eum. Post
daniel non egrediebatur quia
toto tempore alienationis eius
orationi pro eo vacabat. et ad
preces eius anni septem quos
totidem dominus dixerat tem
pora in septem menses conuer
si sunt. in quibus per quadraginta
dies insaniam patiebatur et per
alios quadraginta reuersus ad
cor hominis flebat et supplica
bat deo. adeo quod ex nimio fletu
oculi eius ut caro facti erant et ite
rum per alios quadraginta die
bus vertebatur in insaniam do
nec septem menses compleren
tur. Post quos reuocatus est.
Non tamen regnavit statim sed
statuti sunt pro eo septem iudi
ces et usque ad finem septem an
norum penitentiam egit panes
et carnes non comedit. et vinum
non bibens leguminibus ute
batur et herbis iuxta consilium
daniel. Et hac penitentia com
pleta regnavit iterum et bene

dixit altissimum. et sicut nicola
um de lyra mortuus est in statu
salutis. Ideo dicit Augustinus
xxij. q. iij. c. Nabuchodonosor
quod penitentia eius fuit fructuo
sa. Illius igitur exemplo studea
mus et nos peccata nostra cor
rigere ut sic participes fieri valea
mus eterne vite in qua vivit glo
riosus deus per omnia secula secu
lorum Amen

Sermo decimusseptimus de
iudicio dei contra anthiochum
in iudeos seuerentem

Reperturum homines
qui omni clementia
deposita feris ac be
stias crudeliores exi
stunt. Quid nam de anthiocho
dicemus immamissimo rege qui
iudeos acriter est persecutus.
utique patet omnes bestias
crudelitate sua antecellit. Con
quem deus iustus vindictam su
am exercuit illumque tandem hu
miliauit atque puniuit. Ad hoc
in hoc sermone de iudicio dei co
tra anthiochum in iudeos seuer
entem dicemus contemplabi
murque more nostro tua misere
tia

Primum dicitur feritatis
Secundum penitentiam
Tertium generalitatis

De crudelitate anthiochi